

A contrallum

M'agrada recomanar-los de llegir *Estimat Pablo*, una novel·la de Maria Jaén, una escriptora de qui n'havia perdut la pista des de fa anys. Ben sospesat, em sembla que s'ha fet una guionista de primera. Imagino que deu ser una de les poques maneres d'escriure i de ser-ne professional en aquests temps que vivim: una guionista d'un biopic de Francesca Vidal, l'eterna companya de Pau Casals, molt poc coneguda pel públic.

Com a novel·lista mostra una gran gosadia tècnica: escriu en segona persona, per a Pablo Casals, un llarguíssim relat, amb diàlegs ben perfilats, i amb un bon ritme d'expectativa. Fa capítols perfectament girats, ben acabats. S'ha fet experta. Una altra cosa és el mite de l'eterna enamorada que representa el personatge principal. Aquest és un assumpte que ignoro si farà poca calor i molt fred al públic lector femení. En conjunt, l'obra em sembla convincent.

Maria Jaén ha escrit un roman seguint el fil de la tècnica de les escenes amb tancaments quasi perfectes: cada capítol acaba de manera taxativa, concreta, a vegades, de manera molt suau. Se segueix la trama argumental perfectament lineal, biogràfica, amb fragments tòpics, amb fragments clarament del dir.

La trama de la història general de l'Europa, i la Catalunya del segle XX marquen la direcció. La novel·lista s'identifica amb la mirada de la noia Vidal, que escriu com una forma de

ROSA DELS VENTS

L'AUTORA SEGUEIX AL PEU DE LA LLETRA ELS MANUALS DELS GUIONS DE CINEMA, MOLT INTERIORITZATS

rebel·lia. L'autora segueix al peu de la lletra els manuals dels guions de cinema, molt interioritzats: la grandesa del personatge, el Pablo Casals que fa gires per mig món i és conegut arreu, amb uns valors incontrovertibles dona el to major del llibre; el diàleg íntim de la dona és més aviat espès. Va guanyant plasticitat en les descripcions de l'exili i quan

apareix un personatge nou, desencadenant, com en el cinema: una aprenent que mostra una gran llibertat banyant-se al riu sola, per exemple, i que la incita a escriure la seua vida.

Deuen ser les palpitations del temps: no hi ha altra manera d'escriure novel·les ara que seguir, de lluny, l'estela del cinema o les sèries. De Tolstoi només n'hi ha un, escriu. *Estimat Pablo* esdevé un molt bon guió de cinema.

Juga amb l'avantatge que si fa o no fa la vida de Pau Casals és força coneguda, tret de certes raonades que la novel·la esventa, per exemple, la beca reial que va rebre en els anys vint. El lector posa un programa de lectura d'intensitat d'atenció baixa i hi troba un refugi. No s'ha d'esforçar a endinsar-se en una atenció forta com ara en la novel·la de Rachel Cusk, dita *L'altra casa*, per exemple, de la qual no en saps res a priori.

La vida de Pau Casals, a contrallum, és nítida i clara, poc contradictòria. I això no obstant, la novel·la narra una de les grans contradiccions del músic.

Potser aquest llibre serà com una mena de vida exemplar del segle XXI: una olor d'honestedat es desprèn de la vida de Francesca Vidal, Frasquita, la dona que estimà Pau Casals.